

дань. Таким чином можна допомогти студентам, які бажають самостійно опанувати дисципліну та справитись із тестовими та екзаменаційними завданнями.

Саме питання самостійності виконання тестових завдань є найбільш уразливою ланкою у ланцюжку дистанційного навчання. Нажаль, система веб-сі-ті не дозволяє ідентифікувати справжнього автора виконаних тестових завдань. Щороку збільшується частка студентів з максимальною кількістю набраних балів, які в реальному режимі спілкування на практичних заняттях не можуть продемонструвати навіть елементарні знання та навички. Це змушує викладача вдаватись до додаткових засобів контролю. Наприклад, пропонувати усім без виключення студентам відповідати на теоретичні питання або розв'язувати задачі. Але в такому разі постає питання, чи має викладач юридичне право корегувати підсумкову поточну оцінку опитаних студентів. Звісно, студенти, яким зарахуються додаткові бали, не заперечуватимуть. Проте не уникнути проблем із студентами, чії оцінки значно знизяться.

Таким чином, дистанційна форма навчання потребує деяких організаційних змін, а також періодичного оновлення банку тестових завдань.

*О. О. Первомайський, канд. юрид. наук, доц.,
кафедра цивільного та трудового права*

ПРОФЕСІЙНА ЮРИДИЧНА ОСВІТА: ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМ

Досить тривалий час вітчизняна вища освіта перебуває в досить складному становищі, обумовленому не лише набуття Україною незалежності, а й тим, що припинення існування СРСР надало можливість колишнім союзним республікам обрати принципово інших шлях свого розвитку в свого роду ідеологічному розумінні. Становлення та подальший розвиток такого ідеологічного підґрунтя був та залишається актуальним для більшості аспектів нашого суспільного існування, у тому числі для освітньої галузі, зокрема, вищої освіти.

На жаль кількість проблем, які належало та належить ще вирішити, значно перевищила сподівання, а тому наявні результати в цій царині дещо не відповідають прогнозованим. Причому осві-

тянські проблеми, як певне віддзеркалення загальносуспільних проблем, також зорганізувалися в певну систематику з виокремленням проблем загальних та спеціальних, тобто притаманних лише певній частині освітньої діяльності.

Зосередивши увагу лише на професійній освіті юристів у вищих навчальних закладах, слід визнати значну кількість обставин (факторів), існування яких значно знижує ефективність та результативність фахової підготовки правознавців. Ці проблеми різного походження та сутності: організаційні, майнові, методологічні тощо, однак вважаємо за необхідне зацентрувати увагу лише на двох з них, зміст яких може бути пояснено за допомогою запитань «чому навчаємо?» та «яким чином навчаємо?».

Як не дивно, але перше з наведених запитань зовсім не є риторичним, оскільки за словесним формулюванням спеціальності «правознавство», якій навчаються студенти юридичних вузів та факультетів, фактично прихований процес здобуття знань про інше явище — «закон», унаслідок чого в сьогоденні назву спеціальності можна було б позначити як «законознавство». Однак чи потрібно здійснювати таке перейменування? Звісно ні. Є потреба в іншому, почати реформувати професійну юридичну освіту таким чином, щоб студенти-правники одержували знання в першу чергу саме про право, а не про законодавство, в якому перше (право) в кращому випадку лише фіксується. Знання саме про право, а не лише про його формальне втілення — закон, надає перспективу одержання гідного фахівця-правознавця. Останнє судження ґрунтується й на тій обставині, що для законодавства країн, що перебувають в стадії реформування свого суспільного ладу, характерними ознаками є спірність відповідності праву та нестабільність. Інакше кажучи: закон тимчасовий, а право вічне.

Заміна головного об'єкта вивчення із «закону» на «право» звичайно потребує й корегування методології навчального процесу, тобто пошуку відповіді на питання «яким чином навчаємо?». Можливим складовими необхідних методологічних змін з нашого погляду, зокрема, є: перегляд (ревізія) переліку фахових навчальних дисциплін, зміна курсу (року) викладання окремих курсів, що дозволить студентам одержати спочатку знання про право, і лише в подальшому про галузеве законодавство, запровадження саме на першому курсі навчальних дисциплін (курсів) присвячених правам людини та основним свободам, відмова від всеохоплюючої універсальності та запровадження спеціалізації.

Не вирішення цих та інших свого роду концептуальних проблем професійної юридичної освіти й спроба здійснити «поточний

ремонт» сучасної вищої школи, це лише шлях відкладення моменту початку вирішення зазначених проблем у часі, оскільки навіть сам по собі вплив певного часу, не буде тим лікарем, на якого варто сподіватися.

*Л. М. Петренко, асист.,
кафедра інформатики*

РОЛЬ ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ У ФОРМУВАННІ САМОСТІЙНОСТІ В НАВЧАННІ СТУДЕНТІВ

Однією з форм навчання, котрі сприяють успішній підготовці студентів до оволодіння новими знаннями, практичними навичками, є самостійні роботи. Вони можуть бути організованими як створення проблемної ситуації для розкриття перспективи майбутньої професійної діяльності у формі індивідуальних завдань. Основне значення таких робіт — розкрити, засвоїти теоретичні знання та відпрацювати практичні дії, без яких виконання індивідуального завдання стає неможливим. Такі самостійні роботи ставлять студентів в умови, що сприяють активізації раніше засвоєних знань та умінь, обов'язкових для успішного виконання індивідуального завдання, оволодіння новим матеріалом. Особливо це є важливим під час вивчення інформатики, оскільки саме самостійні роботи у формі практичних індивідуальних завдань допомагають отримати необхідні знання та сформувати навички використання комп'ютерів під час вирішення різноманітних задач.

Індивідуальне завдання повинно викликати у кожного студента насамперед почуття відповідальності. Кожний студент, виконуючи конкретне практичне завдання, відтворює у вже вивченому матеріалі саме ту необхідну інформацію, яка сприятиме вирішенню поставленого перед ним завдання, а також поглиблює розуміння важливості даного матеріалу у формуванні професійних навичок.

Для створення перед кожним студентом проблемної ситуації необхідно поставити таке практичне (індивідуальне) завдання, виконання якого є неможливим без знання навчального матеріалу, вимагає пошуку шляхів правильного розв'язку на основі здобутих знань.